

โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

รุ่นที่ ๑๔๒

พ.ศ.๒๕๖๖

หมวดวิชาที่ ๒ นฟ.๒๑๐๕ (การเขียน) เรื่อง การเขียนบทความ

ยศ-ชื่อ-สกุล เรืออากาศเอก พิสุทธิ ทิพยเสมอ

สัมนาที่ ๒ หมายเลขประจำตัว ๐๒๐๑

ชื่ออาจารย์ผู้ควบคุม นาวาอากาศเอก ประการ พรหมโสภา

วันที่ ๒๕ เดือน เมษายน พ.ศ.๒๕๖๖

โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

หลักสูตรนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง รุ่นที่ ๑๔๒

เรื่อง การเขียนบทความ

ชื่อ ร.อ.พิสุทธิ ทิพย์เสมอ สัมนาที่ ๒ หมายเลข ๐๒๐๑

ชื่อเรื่อง ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงหลักการของความเป็นผู้นำของ ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี ในประเด็นของการเห็นความสำคัญของการศึกษา และการสร้างแรงจูงใจ รวมทั้งการนำบทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาประวัติศาสตร์ และการทำงานของท่านมาประยุกต์ใช้

“ฉันได้จากโลกนี้ไปแล้วโดยไม่เสียใจ เพราะฉันได้อุทิศชีวิตของฉันให้กับบางสิ่งที่เป็นประโยชน์ ในฐานะผู้รับใช้ที่ต่ำต้อยในงานศิลปะของฉัน ชีวิตนั้นสั้นแต่ศิลปะยืนยาว” เป็นคำกล่าวของปูชนียบุคคลสำคัญท่านหนึ่งของไทย ผู้สร้างสรรค์งานศิลปะอันทรงคุณค่า และวางรากฐานการศึกษาศิลปะสมัยใหม่ให้แก่ประเทศไทย ตลอดระยะเวลา ๔๐ ปี บนแผ่นดินไทย ท่านได้สร้างคุณูปการแก่วงการศิลปะ ตลอดจนสร้างสรรค์ผลงานสำคัญไว้มากมาย ล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องพิสูจน์ถึงความสามารถที่มีอยู่ในตัวของท่าน แม้ว่าคนส่วนมากมักมองท่านในมุมมองของศิลปินผู้มีพรสวรรค์และมากไปด้วยฝีมือ แต่หากพิจารณาให้ถี่ถ้วน ก็จะมองเห็นความเป็นผู้นำหลายประการที่แฝงอยู่ในตัวท่าน ซึ่งปูชนียบุคคลที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงนั้น ท่านก็คือ ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี นั่นเอง โดยบทความนี้จะชี้ให้เห็นถึงหลักการของความเป็นผู้นำของ ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี ในแง่ของการเห็นความสำคัญของการศึกษา และการสร้างแรงจูงใจ รวมทั้งการนำบทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาประวัติศาสตร์ และแนวทางการทำงานของท่าน มาประยุกต์ใช้ในการทำงานและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองต่อไป

จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาชีวประวัติและผลงานของท่าน ผู้เขียนเห็นว่าหลักการของความเป็นผู้นำประการแรกที่ทำให้ท่านประสบความสำเร็จจนได้รับการยกย่องให้เป็น บิดาแห่งศิลปะสมัยใหม่ของไทยนั้น คือการเห็นความสำคัญของการศึกษา ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการศึกษาของตัวท่านเอง และการให้การศึกษาและถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น ย้อนไปในวัยเยาว์ ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี หรือ นามเดิมว่า คอร์ราโด เฟโรซี (Corrado Feroci) เกิดและเติบโตในเมืองฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี ซึ่งเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยศิลปกรรมและประติมากรรม ท่านจึงมีความสนใจและหลงใหลในศิลปะมาตั้งแต่เยาว์ แม้ครอบครัวจะไม่สนับสนุนมากนัก แต่ด้วยใจรักอย่างแท้จริง ท่านจะหาเวลาว่างหลังจากการเรียนไปศึกษางานศิลปะ และช่วยเป็นลูกมือทำงานจิพอาตะให้กับประติมากรอาวุโสในเมือง

โดยท่านเข้าศึกษาในสถาบันศิลปะแห่งนครฟลอเรนซ์ (Accademia di Belle Arti di Firenze) และจบการศึกษาในขณะที่มีอายุเพียง ๒๓ ปี ต่อมาได้รับประกาศนียบัตรช่างเขียนช่างปั้นและสามารถสอบคัดเลือกได้รับตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์ประจำราชมหาวิทยาลัยตั้งแต่อายุยังน้อย หลังจากที่ท่านเข้ามารับราชการในประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ ๖ ท่านทำงานในตำแหน่งช่างปั้นสังกัดอยู่ในกองประณีตศิลปกรรม กรมศิลปากร กระทรวงธรรมการ ระหว่างนี้ท่านได้เริ่มต้นชีวิตความเป็นครู โดยวางหลักสูตรอบรมกว้าง ๆ และทำการสอนให้แก่ผู้ที่สนใจในวิชาประติมากรรมทั้งทางภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ผู้ที่ได้รับการอบรมรุ่นแรกส่วนมากสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเพาะช่าง ท่านตั้งใจถ่ายทอดวิชาให้ลูกศิษย์อย่างจริงจัง ผู้ที่มาเรียนกับท่านไม่เสียค่าเล่าเรียนแต่อย่างใด ลูกศิษย์ที่มีฝีมือดี ก็เข้ารับราชการเป็นผู้ช่วยช่างปั้นหล่อต่อไป ต่อมาท่านศาสตราจารย์ศิลป์ ได้วางหลักสูตรการศึกษาให้มีมาตรฐานเช่นเดียวกันกับโรงเรียนศิลปะในยุโรป โดยเริ่มวางหลักสูตรวิชาจิตรกรรมและประติมากรรมขึ้น และสร้างตำราเรียนโดยร่วมมือกับคุณพระสาโรช รัตนนิมมานก์ สถาปนิกพิเศษของกรมศิลปากร ด้วยเล็งเห็นว่าประเทศไทยควรมีสถาบันการศึกษาที่สอนศิลปะสมัยใหม่อย่างจริงจัง จึงจะสามารถพัฒนางานจิตรกรรมและประติมากรรมแบบตะวันตกได้ทัดเทียมชาติในยุโรป ท่านได้อุทิศตนและทุ่มเทเพื่อการสอนศิลปะในไทย จนสามารถก่อตั้งโรงเรียนประณีตศิลป์ซึ่งเป็นโรงเรียนสอนศิลปะแห่งแรกของประเทศไทยได้สำเร็จ

นอกจากการเห็นความสำคัญของการศึกษาแล้ว หลักการของความเป็นผู้นำเด่นอีกประการหนึ่งของศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี คือ การสร้างแรงจูงใจ ตลอดระยะเวลาเกือบ ๔๐ ปีที่สอนศิลปะในไทย ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี มีลูกศิษย์ชาวไทยมากมาย ลูกศิษย์ของท่านก็มีหลากหลายในลักษณะนิสัยและความสามารถ ทั้งลูกศิษย์ที่มีความขยัน ตั้งใจ มุ่งมั่น และลูกศิษย์ที่เกียจคร้าน ขาดความกระตือรือร้น ลูกศิษย์คนใดประพฤติตนเสียหาย ท่านจะไม่ดุค่า แต่จะตักเตือนด้วยความเมตตา บ่อยครั้งที่ท่านมักจะใช้คำพูดเป็นเครื่องมือคอยกระตุ้นเตือนให้บรรดาลูกศิษย์ได้ฉุกคิด ยกตัวอย่างเช่น คำกล่าวที่ว่า “นายไม่อ่านหนังสือ นายจะรู้อะไร” ซึ่งเป็นคำพูดที่ท่านมักจะบ่นเป็นประจำกับลูกศิษย์ เพื่อบอกลูกศิษย์เป็นนัยว่า ถ้าหากคนเราไม่ขวนขวายด้วยความเพียรพยายาม แล้วจะประสบความสำเร็จมาจากไหน การแสวงหาความรู้ก็เช่นกัน หากไม่ขวนขวายแล้วจะมีความรู้ได้อย่างไร การอ่านหนังสือเป็นการเพิ่มพูนความรู้ หากไม่อ่านจะมีความรู้ที่เพิ่มพูนได้อย่างไร ซึ่งเป็นคำกล่าวที่สร้างแรงกระตุ้นไปยังลูกศิษย์ทั้งหลายให้ความสนใจศึกษาหาความรู้ในการเล่าเรียน หรือคำกล่าวที่ว่า “พรงนี้ก็สายเสียแล้ว” แม้เป็นคำกล่าวสั้น ๆ แต่สะท้อนความจริงที่ว่าเวลาเป็นสิ่งที่ไม่มีใครห้ามให้หยุดเดินได้ ท่านต้องการสอนให้ตระหนักถึงเรื่องความเสียดายของเวลาที่ล่วงเลยไป เมื่อเราอยากทำอะไรก็จงรีบทำ เพราะเราอาจไม่ได้มีโอกาสทำมันอีกเลยก็ได้ อีกคำกล่าวหนึ่งของท่านที่ผู้เขียนอยากจะหยิบยกมาเป็นตัวอย่างก็คือ คำกล่าวที่ท่านได้กล่าวกับลูกศิษย์ในช่วงวาระสุดท้ายของชีวิต ขณะที่ท่านนอนรักษาตัวจากโรคมะเร็งลำไส้ที่โรงพยาบาลศิริราช ก่อนที่ท่านจะจากไป ท่านได้พูดกับบรรดาลูกศิษย์ที่มาเยี่ยมท่านว่า “ถ้านายรักฉัน คิดถึงฉัน นายไม่ต้องทำอะไร ขอให้นายทำงาน” เป็นประโยคที่

เรียบง่าย แต่มีความหมายชัดเจนและลึกซึ้ง เป็นสิ่งที่ท่านต้องการจะส่งต่อไปยังลูกศิษย์ด้วยหวังให้ลูกศิษย์ของท่านทั้งหลายจะยังคงสร้างสรรค์และสืบสานงานศิลปะต่อไปแม้ตัวท่านจะจากโลกนี้ไปแล้วก็ตาม

จะเห็นได้ว่า ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี ได้แสดงหลักความเป็นผู้นำทั้งสองประการที่กล่าวมาได้อย่างโดดเด่น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนทำให้ผู้เขียนรู้สึกประทับใจ และได้รับแรงบันดาลใจจากแนวทางการทำงานของท่าน การเห็นความสำคัญของการศึกษาอาจถือได้ว่าเป็นหลักการที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่หลักการของความเป็นผู้นำด้านอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาถือเป็นพื้นฐานของทุกสิ่ง หากผู้นำองค์กรหรือหน่วยงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา ปราศจากความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานแล้ว ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อภารกิจ ยากที่จะปฏิบัติภารกิจให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร หรือหน่วยงานนั้นได้ ผู้นำที่ดีจึงควรเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษามาเป็นลำดับต้น ๆ เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งการรู้จักสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ถือเป็นหลักความเป็นผู้นำที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการชี้แนะ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความคิดของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งเป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติภารกิจได้บรรลุตามเป้าหมาย

จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ทำให้ ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี ยังคงอยู่ในความทรงจำและเป็นที่ยกย่องของลูกศิษย์ของท่านจวบจนถึงทุกวันนี้ นั่นก็เพราะท่านมีความเป็นครูอยู่เต็มเปี่ยมในตัวท่าน ท่านเป็นผู้เห็นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียน และคอยสร้างแรงจูงใจเพื่อผลักดันให้ลูกศิษย์ประสบความสำเร็จในการศึกษาศิลปะ โดยหลักการของความเป็นผู้นำทั้งสองประการนี้ ล้วนเป็นหลักการของความเป็นผู้นำที่เราสามารถเรียนรู้และนำมาทบทวนมาประยุกต์ใช้ได้อย่างชัดเจนจากท่าน ดังนั้นบทความนี้จึงน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับท่านผู้อ่านในการที่จะนำหลักความเป็นผู้นำทั้งสองข้อนี้ มาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตต่อไปการศึกษาประวัติชีวิตของท่านศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี นั้น เปรียบเหมือนการศึกษาเรียนรู้ศิลปะ หากมองท่านให้ลึกกว่าคำว่าศิลปิน ก็ย่อมจะมองเห็นถึง วิธีคิด ทักษะ และวิสัยทัศน์ของท่าน ดังคำกล่าวของท่านที่ว่า “ศิลปะไม่ได้สอนให้วาดรูปเป็น แต่สอนให้รู้จักการใช้ชีวิต”

บรรณานุกรม

นิพนธ์ วิไล อาจารย์ศิลป์กับลูกศิษย์. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพฯ สำนักวิจัยศิลป์ พีระศรี ๒๕๕๑

มิ่งขวัญ รัตนคช. “ศิลปะยืนยาว ชีวิตสั้น.” [ออนไลน์]. ๒๕๖๑. เข้าถึงได้จาก:

<https://readthecloud.co/walk-silpa-bhirasri/> สืบค้น ๑๗ เม.ย.๖๖.

วิจิตร อภิชาติเกรียงไกร ๑๐๙ ปี ชีวิตและจิตวิญญาณ ศิลป์ พีระศรี พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์

Meb's Pick ๒๕๔๔

ไทยรัฐออนไลน์. ๑๕ กันยายน “วันศิลป์ พีระศรี” บิดาศิลปะร่วมสมัยของไทย คนบดีศิลปากรคนแรก.

[ออนไลน์]. ๒๕๖๓. เข้าถึงได้จาก : <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/1929740>

สืบค้น ๑๗ เม.ย.๖๖.

แบบประเมินการเขียนบทความ

คะแนนรวม ๑๐๐ คะแนน

โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

หลักสูตรนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง รุ่นที่ ๑๔๒

ยศ-ชื่อ-สกุลร.อ.พิสุทธิ...ทิพย์เสมอ..... หมายเลข๐๒๐๑.....

เรื่องศาสตราจารย์ศิลป์...พีระศรี.....

ส่วนประกอบ	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ความคิดเห็น
คำนำ (๑๒ คะแนน)	ก่อให้เกิดความสนใจ	๐/๑/๒/๓/๔	
	กระตุ้นให้อยากอ่าน	๐/๑/๒/๓/๔	
	เขียนประโยคใจความสำคัญ	๐/๑/๒/๓/๔	
เนื้อเรื่อง (๒๐ คะแนน)	แต่ละหัวข้อสำคัญ แบ่งย่อหน้าชัดเจน	๐/๑/๒/๓/๔	
	แต่ละหัวข้อสำคัญ เขียนได้ชัดเจนตรงประเด็น	๐/๑/๒/๓/๔	
	แบ่งน้ำหนักระหว่างแต่ละหัวข้อสำคัญได้อย่างเหมาะสม	๐/๑/๒/๓/๔	
	เขียนคำเชื่อมโยงในแต่ละหัวข้ออย่างถูกต้องเหมาะสม	๐/๑/๒/๓/๔	
	เขียนน่าสนใจและเข้าใจง่าย	๐/๑/๒/๓/๔	
สรุป (๑๒ คะแนน)	ทวนประโยคใจความสำคัญและสาระสำคัญโดยย่อ	๐/๑/๒/๓/๔	
	กระตุ้นซ้ำ	๐/๑/๒/๓/๔	
	ปิดเรื่องประทับใจ	๐/๑/๒/๓/๔	
ภาษา (๒๔ คะแนน)	เขียนคำถูกต้องตามหลักพจนานุกรม	๐/๑/๒/๓/๔	
	ใช้ภาษาเขียนได้ถูกต้องเหมาะสม	๐/๑/๒/๓/๔	
	การเว้นวรรคตอนถูกต้อง	๐/๑/๒/๓/๔	
	ย่อหน้าได้อย่างเหมาะสม	๐/๑/๒/๓/๔	
	ใช้ภาษาที่เรียบง่าย กระชับ ไม่ใช่คำเดียวกันซ้ำ ๆ	๐/๑/๒/๓/๔	
	ภาษาเขียนนุ่มนวล ไม่สั้นห้วน	๐/๑/๒/๓/๔	
สิ่งสนับสนุน (๑๒ คะแนน)	การเขียนอ้างอิงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ในบรรณานุกรม	๐/๑/๒/๓/๔	
	การเขียนอ้างอิงในส่วนเนื้อหา	๐/๑/๒/๓/๔	
	ข้อมูลถูกต้อง น่าเชื่อถือ	๐/๑/๒/๓/๔	
ความสะอาด (๔ คะแนน)		๐/๑/๒/๓/๔	
การจัดรูปแบบตามระเบียบสารบรรณ (๔ คะแนน)		๐/๑/๒/๓/๔	
ความเรียบร้อย (๔ คะแนน)		๐/๑/๒/๓/๔	
อ่านง่าย (๔ คะแนน)		๐/๑/๒/๓/๔	
ความรับผิดชอบ (๔ คะแนน)		๐/๑/๒/๓/๔	
รวมคะแนน ๑๐๐ คะแนน		ได้ คะแนน	

อาจารย์ผู้ประเมิน

หมายเหตุ	การให้คะแนน	๐ คะแนน	หมายถึง	ไม่ผ่านเกณฑ์
		๑ คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง
		๒ คะแนน	หมายถึง	พอใช้
		๓ คะแนน	หมายถึง	ดี
		๔ คะแนน	หมายถึง	ดีมาก